

ÕIGUSKANTSLER

Adressaat Teie 26.07.2011 nr
Aadress Õiguskantsler 26.08.2011 nr 6-1/111181/1104244

Vastus avaldusele

Austatud

Pöördusite taaskord minu poole küsimusega lapse ülalpidamiskohustuse täitmise võimalusest vanglas. Sarnases küsimuses pöördusite vangla, Justiitsministeeriumi, minu ja kohtu poole 2009. ja 2010. aastal. Teatasin Teile oma 06.04.2010 kirjas 7-4/091593/1002036, et õiguskantslerina ei saa ma anda õiguslikku hinnangut küsimuses, milles on käimas kohtumenetlus või on olemas kohtuotsus. Nii Tartu Halduskohus kui ka Tartu Ringkonnakohus asusid oma 30.11.2009 ja 16.03.2010 otsustes seisukohale, et vangistusseaduse (VangS) § 44 lg 2 on Eesti Vabariigi põhiseadusega kooskõlas. Kohtud põhjendasid oma seisukohti.

Seekordses avalduses tõstatate küsimuse lapsele ülalpidamise maksmise võimalusest/võimatusest vanglas töötasu summadest. Tutvusin Teie seisukohtade ja selgitustega ning mõistan, et ülalpidamiskohustuse täitmine vanglas on raskendatud. Samas pean märkima, et vanglas viibimise ajal on paratamatult piiratud paljude muude õiguste, vabaduste ja kohustuste täimine.

Selgitan, et ülalpidamiskohustust on vanglas olles võimalik täita vanglas kasutusel oleva isikuarve kaudu või vanglavälise vara arvel.

VangS § 44 võimaldab ülalpidamiskohustust täita vanglas sunniviisiliselt ja vabatahtlikult. Sunniviisilisel täitmisel toimub ülalpidamine, kui võlausaldaja pöördub jõustunud kohtulahendiga kohtutäituri poole ning viimane esitab nõude vanglale. Sellisel juhul on tegemist rahalise nõudega, millele laieneb VangS § 44 lg 2. Vabatahtliku ülalpidamiskohustuse täitmine toimub sama paragrahvi lõike 4 alusel, mis lubab vanglasiseseks kasutamiseks jäetud summasid mh saata kinnipeetava perekonnaliikmele või ülalpeetavale või kanda see kinnipeetava arvelduskontole pangas.

Teatan Teile, et olen sarnast juhtumit juba varasemalt uurinud ning saanud justiitsministrilt vastuseks, et vangla on kinnipeetava ülalpidamiskohustuse täitmisega seotud üksnes kinnipeetava isikuarvelt tema taotluse alusel talle vanglasiseseks kasutamiseks jäetud raha ülekandmisega tema perekonnaliikmetele või ülalpeetavatele (vabatahtlik ülalpidamiskohustuse täitmine) või täitedokumendi alusel raha kohtutäiturile ülekandmisega.

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

Vangistusseadus ei näe ette kohustust, et kinnipeetav peab maksma elatist üksnes oma vanglasisesse isikukonto kaudu. Seda, kuidas kinnipeetav kasutab oma vanglavälise vara, vangla mõjutada ei saa. Arvestades kinnipidamise tingimusi, võib vanglavälise vara kasutamine olla tõesti raskendatud, kuid tegemist on piirangutega, mis tulenevad kinnipidamise eripärast.

Nii Tartu Halduskohtu 30.11.2009 kui Tartu Ringkonnakohtu 16.03.2010 otsustes analüüsisid kohtud küsimust, kas VangS § 44 vastab Põhiseadusele ning leidsid, et tõepoolest on vanglas viibides raskendatud lapse ülalpidamiskohustuse täitmine. See ei tähenda siiski, et õigusnorm oleks seetõttu põhiseadusvastane.

Kirjeldate isegi oma avalduses, et lapse ülalpidamine on vanema kohustus, mis tähendab, et vanem peab püüdma seda võimalikult kõrgel tasemel tagada. Vanglas olles on sellel eesmärgil võimalik kasutada oma vanglasiseseks kasutamiseks jäetud summasid ning täiendavalt vanglavälise vara. Samuti võib kinnipeetavast vanemalt lapse ülalpidamist nõuda teine lapsevanem, kui ta peab seda vajalikuks. Sellisel juhul on tegemist nõudega, mis täidetakse VangS § 44 lg 2 alusel.

Kuigi Teie avalduses tõstatatud aspekt lapse õiguste ja huvide tähtsusest on õige ja oluline, leian, et olemasolevad õigusnormid perekonnaseaduses, vangistusseaduses ja tsiviilkohtumenetluse seadustikus näevad ette piisava regulatsiooni, mis tagavad lapse huvidele ja vajadustele vastava ülalpidamise. Seetõttu leian, et Teie kirjeldatud juhul vastuolu Põhiseadusega puudub.

Lugupidamisega

Indrek Teder